SECȚIUNEA / SECTION
CRITICĂ ȘI CRITICISM ÎN LITERATURĂ / CRITICISM AND CRITICISM IN LITERATURE

GÂNDIREA CRITICĂ ȘI G. IBRĂILEANU ÎN CULTURA ROMÂNĂ
CRITICAL THINKING AND G. IBRĂILEANU IN ROMANIAN CULTURE

Oana-Elena Ionescu
(Universitatea ,,Alexandru Ioan Cuza" Iași)

Plecând de la studiul lui G. Ibrăileanu, *Spiritul critic în cultura românească*, ne propunem să evidențiem noțiunile de *spirit critic* și *gândire critică,* realizând o examinare a spiritului din secolul al XIX-lea, lucrarea reprezentând o aplicare a teoriei specificului, unde moldovenii se remarcă prin simț critic, spre deosebire de munteni, care au mai mult spirit politic. Studiul lui Ibrăileanu este apreciat ca fiind „o admirabilă demonstrație de volubilitate sofistică și de beție de idei". În studiul lui Ibrăileanu se observă contrastul Muntenia-Moldova în secolul al XIX-lea, cea dintâi fiind definită de voință și sentiment, iar Moldova reprezintă inteligența, urmărind să adapteze cultura apuseană la sufletul românesc. Se remarcă aici prezența unei legiuni de spirite critice, chiar de la început se simte în Moldova nevoia criticii. Una dintre cauzele pentru care în Moldova s-a născut școala critică este faptul că scriitorii importanți și reprezentanții școlii critice erau fii de boieri. În Moldova se simte absența unei clase naționale cu instincte revoluționare, pe când în Muntenia, prezența unei asemenea clase a fost prielnică pentru răspândirea ideilor revoluționare.

Un alt aspect ce trebuie menționat este curentul poporan, născut în Moldova, ceea ce presupune cunoașterea literaturii populare și utilizarea ei în literatura cultă, tradiția literară moldovenească găsindu-și un aliat în literatura și limba populară. În Moldova, literatura era mai bogată și avea un caracter superior, făcând posibilă rafinarea culturală. Astfel, Ibrăileanu concluzionează în unul dintre capitolele *Spiritului critic în cultura românească*, spunând că „Moldova a dat românismului cultura, sau, mai propriu, posibilitatea de cultură, prin acel spirit critic". Ibrăileanu privește Moldova ca un spațiu care se ocupă de realități culturale și sociale.

Starting from G. Ibrăileanu's study, *The critical spirit in the Romanian culture,* we propose to highlight the notions of *critical spirit* and *critical thinking,* carrying out an examination of the spirit of the 19th century, the work representing an application of the theory of the specific, where the Moldovans he notes with a critical sense, unlike the highlanders, who have more political spirit. Ibrăileanu's study is appreciated as "an admirable demonstration of sophistic volubility and

drunkenness of ideas". In Ibrăileanu's study, the contrast between Muntenia and Moldova in the 19th century is observed, the former being defined by will and feeling, and Moldova representing intelligence, aiming to adapt Western culture to the Romanian soul. The presence of a legion of critical spirits is noticeable here, the need for criticism has been felt in Moldova from the very beginning. One of the reasons why the critical school was born in Moldova is the fact that the important writers and representatives of the critical school were sons of boyars. In Moldova, the absence of a national class with revolutionary instincts is felt, while in Muntenia, the presence of such a class was favorable for the spread of revolutionary ideas.

Another aspect that should be mentioned is the popular current, born in Moldova, which implies the knowledge of popular literature and its use in cult literature, the Moldovan literary tradition finding an ally in popular literature and language. In Moldova, literature was richer and had a superior character, making cultural refinement possible. Thus, Ibrăileanu concludes in one of the chapters of the Critical Spirit in Romanian culture, saying that "Moldova gave Romanian culture, or, more precisely, the possibility of culture, through that critical spirit". Ibrăileanu sees Moldova as a space that deals with cultural and social realities.

Cuvinte cheie: gândire critică, G.Ibrăileanu, Moldova, Muntenia, cultura română.

Key words: critical thinking, G. Ibrăileanu, Moldova, Muntenia, Romanian culture.